

**GYVYBĖS DRAUDIMO UAB „BONUM PUBLICUM“
MOKUMO IR FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA
2017 m.**

2018 m. gegužės 04 d., Vilnius

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
A. VEIKLA IR REZULTATAI	5
A.1. Veikla	5
A.2. Draudimo veiklos rezultatai	5
A.3. Investavimo rezultatai	7
A.4. Kitos veiklos rezultatai	8
B. VALDYMO SISTEMA	9
B.1. Bendro pobūdžio informacija apie valdymo sistemą.....	9
B.2. Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimai	12
B.3. Rizikos valdymo sistema, įskaitant savo rizikos ir mokumo įvertinimą	13
B.4. Vidaus kontrolės sistema	15
B.5. Vidaus audito funkcija	16
B.6. Aktuarinė funkcija	17
B.7. Užsakomosios paslaugos	18
C. RIZIKOS POBŪDIS	19
C.1. Draudimo veiklos rizika.....	19
C.2. Rinkos rizika	20
C.3. Kredito rizika.....	21
C.5. Operacinė rizika	22
C.6. Kita reikšminga rizika	22
C.7. Kita informacija.....	24
D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS.....	25
D.1. Turtas.....	25
D.2. Techniniai atidėjiniai	26
D.3. Kiti įsipareigojimai	29
D.4. Alternatyvūs vertinimo metodai	29
E. KAPITALO VALDYMAS.....	30
E.1. Nuosavos lėšos.....	30
E.2. Mokumo kapitalo reikalavimas ir minimalaus kapitalo reikalavimas.....	31
E.3. Nuosavybės vertybinių popierių rizikos submodulio, pagrįsto įsipareigojimų trukme, taikymas apskaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimą.....	32
E4. Standartinės formulės ir bet kokių taikomų vidaus modelių skirtumai	32
E.5. Minimalaus kapitalo reikalavimo nesilaikymas ir mokumo kapitalo reikalavimo nesilaikymas	32

SANTRAUKA

Gyvybės draudimo UAB „Bonum Publicum“ (toliau – „Bendrovė“) 2017 metų Mokumo ir finansinės būklės ataskaita apima laikotarpį nuo 2017 m. sausio 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. Šioje ataskaitoje pateikta informacija apie Bendrovės veiklą ir jos rezultatus, valdymo sistemą, vertinimą mokumo tikslais ir kapitalo valdymą ir pagrindinius pokyčius ataskaitiniu laikotarpiu, o taip pat informacija apie savo rizikos ir mokumo vertinimą Europos parlamento ir tarybos Direktyvos 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II) 45 straipsnio 6 dalies tikslais.

Draudimo veikla

2017 m. Bendrovė savo klientams siūlė tokius gyvybės draudimo produktus:

- Gyvybės rizikos draudimas su mažėjančia draudimo suma
- Gyvybės rizikos draudimas
- Esu saugus
- Saugi šeima
- Universalus gyvybės draudimas su kintančiu kapitalu
- Vaikų saugios ateities draudimas
- Pensijų programa
- Universalus gyvybės draudimas su garantuotomis palūkanomis
- Pensijų anuitetai

Taip pat Bendrovė administruoja anksčiau sudarytas Gyvybės kaupiamojo draudimo, Gyvybės kaupiamojo draudimo išgyvenimo atvejui, Studijų draudimo, Pensijų draudimo sutartis.

Bendrovės prisiimamos draudimo rizikos (mirties, kritinių ligų ir nelaimingų atsitikimų rizika) 2017 m. buvo perdraudžiamos perdraudimo bendrovėje SCOR Global life Deutschland (plačiau: www.scor.com), o nuo 2018 m. yra perdraudžiamos perdraudimo bendrovėje VIG RE zajišťovna, a.s. (plačiau: www.vig-re.com).

Veiklos rezultatai

Per 2017 metus Bendrovė gavo 6.605.356 EUR gyvybės draudimo įmokų. Bendrovės bendra draudimo įmokų suma 2017 metais, palyginti su 2016 metais (6.190.216 EUR), padidėjo 6,7 proc.

Per 2017 metus įsigaliojo 1.696 naujos gyvybės draudimo sutartys, pagal kurias apdraudė 3.073 asmenis.

2017 m. Bendrovės grynasis pelnas sudarė 1.066.160 EUR (2016 m. grynasis pelnas 2.124.496 EUR). Bendrovės pelnas 2016 m. buvo ženkliai didesnis dėl vienkartinės perėjimo prie Tarptautinių apskaitos standartų įtakos (apie 1,2 mln. EUR).

Sutrumpinta bendrovės pelno/nuostolių ataskaita:

	2017	2016
Grynosios draudimo įmokų pajamos	6.375.086	6.171.499
Grynosios investicinės veiklos pajamos	994.305	1.901.882
Kitos pajamos	20.386	18.067
Grynosios draudimo išmokų sąnaudos	-4.606.295	-4.289.655
Kitos sąnaudos	-1.692.892	-1.619.610
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	1.090.590	2.182.183
Pelno mokestis	-24.430	-57.687
Grynasis pelnas (nuostoliai)	1.066.160	2.124.496

2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovė filialų, atstovybių, dukterinių, ar asocijuotų įmonių neturėjo, nebuvo įsigijusi savų akcijų.

Už 2017 metus Bendrovė dalį pelno skyrė Draudėjams, sudariusiems Universalaus gyvybės draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartis. Už 2017 m. bendra priskaičiuotų palūkanų norma siekė 2,64 proc.

Valdymo sistema

Bendrovėje yra sukurta patikima valdymo sistema, kuri atitinka Bendrovės veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą.

Bendrovės valdymo sistema apima šias svarbias sritis:

- Valdymo (organizacinė) struktūrą (valdymo organus ir patariamuosius komitetus),
- Kompetencijos ir tinkamumo reikalavimus,
- Pagrindines funkcijas (rizikos valdymo, aktuarinę, atitikties ir vidaus audito),
- Rizikos valdymo sistemą,
- Savo rizikos ir mokumo vertinimą,
- Užsakovąsias paslaugas.

Mokumas II

Bendrovė vertina balanso straipsnius ir mokumo kapitalo reikalavimą, vadovaudamasi Mokumas II reikalavimais. Šį vertinimą Bendrovė atlieka kas ketvirtį, naudodama standartinės formulės skaičiavimo modelį, taip pat atlieka jautrumo testus (testavimą nepalankiausiomis sąlygomis). Keletas pagal Mokumas II reikalavimus įvertintų balanso straipsnių skiriasi nuo balanso, skirto finansinėms ataskaitoms sudaryti, straipsnių, tačiau skirtumai nėra reikšmingi.

Bendrovė 2018 m. pirmą pusmetį planuoja išmokėti akcininkui 500 tūkst. EUR dividendų. Dividendų išmokėjimą Bendrovė planavo 2017 m. Savo rizikos ir mokumo vertinimo metu, tokiu būdu Bendrovė įsitikino dėl kapitalo pakankamumo. 2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovės mokumo koeficientas buvo beveik 173 proc. Lentelėje yra pateikta informacija atsižvelgiant į planuojamą išmokėti sumą.

Pagal Mokumas II	2017.12.31
Nuosavos lėšos (kapitalas), EUR	8.183.329
Mokumo kapitalo reikalavimas, EUR	4.735.557
Mokumo koeficientas, proc.	172,81 %

Minimalus reikalaujamas mokumo koeficientas – 100 proc.

Kapitalo valdymas

Bendrovės kapitalo valdymo procesas yra glaudžiai susijęs su rizikų valdymo funkcija. Bendrovė prieš priimdama sprendimus atsižvelgia į visas Bendrovėje identifikuotas bei ateityje galinčias kilti rizikas, taip nustato kaip pasikeis rizikų kapitalo reikalavimai, mokumo kapitalo reikalavimas bei rizikų pobūdis (nustatytas perspektyvinio savo rizikos ir mokumo vertinimo metu).

Periodiškai, kas ketvirtį yra skaičiuojami rizikų kapitalo reikalavimai ir Bendrovės mokumo koeficientas, taip pat nustatoma ar yra tenkinamas Bendrovės nustatytas „rizikos apetitas“ bei rizikų tolerancijos ribos. Perspektyvinio (2018 m. – 2020 m.) savo rizikos ir mokumo vertinimo metu Bendrovė nustatė, kad Bendrovės mokumas didės tolygiai, rizikų pobūdžių pasikeitimų neprognozuojama.

A. VEIKLA IR REZULTATAI

A.1. VEIKLA

Bendrovės pavadinimas ir teisinė forma	„Bonum Publicum“, Gyvybės draudimo uždaroji akcinė bendrovė
Įmonės kodas	110081788 registruota Lietuvos Respublikos Juridinių asmenų registre
Adresas	Laisvės pr. 3, LT-04215 Vilnius
Telefonas	(8~5) 236 27 23
El. paštas	life@bonumpublicum.lt
Interneto svetainė	www.bonumpublicum.lt
Priežiūros institucija	Lietuvos bankas, Totorių g. 4, LT-01121 Vilnius Nemokama informacinė telefono linija 8 800 50 500 El. paštas info@lb.lt Interneto svetainė www.lb.lt
Išorės auditorius	Pricewaterhouse Coopers, UAB, J. Jasinskio g. 16B, Vilnius Telefonas 8 5 239 23 00, el. paštas vilnius@lt.pwc.com

2017 m. gruodžio 31 d. visos **Bendrovės akcijos priklausė AB Šiaulių Bankas**, kurio akcijos yra listinguojamos NASDAQ vertybinių popierių biržos Baltijos Oficialiajame prekybos sąrašė. Įmonės vadovaujanti patronuojanti įmonė įsikūrusi Tilžės g. 149, LT-46348, Šiauliuose, Lietuvoje, www.sb.lt.

Įmonė filialų, dukterinių ir asocijuotų įmonių neturėjo.

Bendrovės reikšmingos draudimo rūšys.

Bendrovė vykdo šių draudimo grupių veiklą:

- investicinis gyvybės draudimas;
- gyvybės draudimas su dalyvavimu draudiko pelne;
- kitas gyvybės draudimas;
- sveikatos draudimas.

Bendrovė savo veiklą vykdo Lietuvos Respublikoje ir sudaro draudimo sutartis su Lietuvos Respublikos piliečiais ar asmenimis, turinčiais leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje.

A.2. DRAUDIMO VEIKLOS REZULTATAI

2017 m. Bendrovė vykdė šių draudimo grupių veiklą:

- Su indeksu ir investiciniais vienetais susijęs draudimas:
 - Universalus gyvybės draudimas su kintančiu kapitalu (taisyklės Nr. 011)
 - Vaikų saugios ateities draudimas (taisyklės Nr. 014)

- Pensijų programa (taisyklės Nr. 017)
- **Gyvybės draudimas su dalyvavimu draudiko pelne:**
 - Universalus gyvybės draudimas su garantuotomis palūkanomis (taisyklės Nr. 015)
 - Pensijų anuiteto draudimas (taisyklės Nr. 012, II pakopos pensijų fondų dalyviams)
 - Gyvybės kaupiamasis draudimas (taisyklės Nr. 002)*
 - Studijų draudimas (taisyklės Nr. 004)*
 - Gyvybės kaupiamasis draudimas išgyvenimo atvejui (taisyklės Nr. 006)*
 - Pensijų draudimas (taisyklės Nr. 009)*

** Bendrovė pagal šių draudimo rūšių taisykles šiuo metu draudimo sutarčių nesudaro, tačiau administruoja anksčiau sudarytas draudimo sutartis*
- **Kitas gyvybės draudimas:**
 - Gyvybės rizikos draudimas su mažėjančia draudimo suma (taisyklės Nr. 001)
 - Gyvybės rizikos draudimas (taisyklės Nr. 005)
 - Draudimas „Esu saugus“ (taisyklės Nr. 016)
 - Gyvybės rizikos draudimas „Saugi šeima“ (taisyklės Nr. 018)
- **Sveikatos draudimas:** aukščiau nurodytų rūšių papildantis draudimas (draudimas ligos atvejui, mirties dėl nelaimingo atsitikimo atvejui, traumos atvejui).

Bendrovė per 2017 m. gavo 6.403.649 EUR draudimo veiklos pajamų bei patyrė 3.137.595 EUR draudimo veiklos išlaidų (1lentelė).

1 lentelė. Draudimo veiklos pajamos ir draudimo veiklos išlaidos, EUR.

Draudimo grupė	Draudimo veiklos pajamos		Draudimo veiklos išlaidos	
	2016	2017	2016	2017
Gyvybės draudimas su dalyvavimu draudiko pelne	1.765.813	1.690.270	516.197	672.698
Investicinis gyvybės draudimas	3.189.826	3.376.179	1.459.922	2.140.084
Kitas gyvybės draudimas	13.181	115.559	-6.011	-4.454
Sveikatos draudimas	1.219.715	1.221.640	339.843	329.267
Iš viso	6.188.535	6.403.649	2.309.952	3.137.595

Draudimo veiklos pajamų augimui esminės įtakos turėjo investicinio ir kito gyvybės draudimo grupių apimčių augimas, didėjantis galiojančių draudimo sutarčių skaičius, klientų pasitikėjimas, jau kelerius metus geri investicijų pagal investicines draudimo sutartis rezultatai

Draudimo veiklos išlaidų augimui pagrindinės įtakos turėjo didesnių sukauptų sumų ar jų dalies išmokėjimai draudėjams.

Didžiąją dalį draudimo išmokų, mokamų įvykus draudžiamajam įvykiui, sudarė draudimo išmokos pasibaigus draudimo sutarties terminui (36 proc.), draudimo išmokos dėl nelaimingų atsitikimų (27 proc.) ir draudimo išmokos mirties atveju (16 proc.).

A.3. INVESTAVIMO REZULTATAI

2017 m. Bendrovės bendras grynasis investicinės veiklos pelnas sudarė 994.305 EUR (**2 lentelė**).

2 lentelė. Bendrovės grynasis investicinės veiklos pelnas pagal finansines ataskaitas, EUR

	2017.12.31	2016.12.31
Investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)	345.159	420.423
Pelnas (nuostoliai) iš kitų gyvybės draudimo veiklos investicijų*	649.146	1.481.459

*Investicinių atidėjinių (draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui) investavimo rezultatas

Didžiąją dalį grynojo investicinės veiklos pelno sudarė Bendrovės draudėjų, sudariusių investicinio draudimo sutartis, uždirbtas pelnas.

Bendrovės investicinės veiklos rezultatai pagal pajamų ir išlaidų pobūdį yra pateikti **3 lentelėje**.

3 lentelė. Bendrovės investicinės veiklos rezultatai pagal pajamų ir išlaidų pobūdį, EUR

Investicinės veiklos pajamos (išlaidos)	2017.12.31	2016.12.31
Investicinis portfelis:	345.159	420.423
grynasis nerealizuotas pelnas	144.626	107.601
grynasis realizuotas nuostolis	-2.728	-7.326
kuponų palūkanos	353.370	418.161
terminuotųjų indėlių palūkanos	6.857	5.249
vertės pasikeitimas dėl valiutų kursų pokyčių	-23.851	7.736
investicijų valdymo mokesčiai	-133.115	-136.077
kitos investicijų pajamos	-	25.079

Investicinės veiklos pelno sumažėjimą (75.264 EUR) didžiąja dalimi lėmė neigiamo valiutos kursų pokyčio įtaka (31.587 EUR) ir nerealizuoto nuostolio, kuris susidarė dėl vertybinių popierių kainų rinkoje kritimo (23.168 EUR). Kiti straipsniai svyravo nežymiai.

Pagrindinės investicinės veiklos išlaidos – investicijų valdymo įmonei mokėti mokesčiai už investicijų valdymą ženkliai nepakito. Bendrovė yra sudariusi investicijų valdymo sutartį su AB Šiaulių bankas.

4 lentelėje yra pateiktos investicinio portfelio pajamos ir išlaidos pagal turto klases, o **5 lentelėje** Bendrovės investicijos pagal turto objektus.

4 lentelė. Investicinio portfelio pajamos ir išlaidos sugrupuotus pagal turto klases, EUR

Investicinės veiklos pajamos, išlaidos pagal turto klases	Vyriausybių vertybiniai popieriai	Įmonių obligacijos	Terminuotieji indėliai	Investicinių fondų investiciniai vienetai	Iš viso
Pajamos	434.481	299.544	6.857	23.365	764.247
Išlaidos	-185.066	-158.045	-	-75.977	-419.088
Iš viso:	249.415	141.499	6.857	-52.612	345.159

5 lentelė. Bendrovės investicijos pagal turto objektus, EUR

Investicijų objektai	2017.12.31	2016.12.31
Investicinis portfelis be pinigų ir pinigų ekvivalentų (su pinigais ir pinigų ekvivalentais):	12.359.132 (14.832.810)	13.260.755 (14.036.782)
Vyriausybių vertybiniai popieriai	6.014.842	7.487.332
Įmonių obligacijos	5.333.073	5.168.240
Terminuotiieji indėliai	1.011.217	605.183
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.473.678	776.027

2017 m. didžiausią investicinio portfelio dalį (77 proc.) sudarė investicijos į skolos vertybinius popierius, 2016 m. skolos vertybinių popierių dalis investiciniame portfelyje siekė 90 proc. Vyriausybių vertybiniai popieriai 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 41 proc., o įmonių obligacijos 36 proc. viso investicijų portfelio (su pinigais ir pinigų ekvivalentais), 2016 m. atitinkamai 53 proc. ir 37 proc.

Bendrovė neinvestuoja į išvestines finansines priemones.

A.4. KITOS VEIKLOS REZULTATAI

Bendrovė per 2017 m. negavo kitų reikšmingų pajamų ir nepatyrė reikšmingų išlaidų, kurios nėra draudimo veiklos ar investicinės veiklos pajamos ir išlaidos.

A.5. KITA INFORMACIJA

Už 2017 metus Bendrovė dalį pelno skyrė Draudėjams, sudariusiems Universalus gyvybės draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartis.

Draudėjams, sudariusiems Universalus gyvybės draudimo su garantuotomis palūkanomis sutartis (taisyklės Nr. 015), Draudiko pelno dalis yra skirstoma tuomet, kai pajamos iš investuoto Draudėjų sukaupto kapitalo viršija garantuotas palūkanas, bendra palūkanų norma 2017 metais siekė 2,64 proc. Todėl Draudėjams, kuriems buvo garantuojamos 2,5 proc. ir mažesnės palūkanos, į draudimo sutartis buvo pervestos papildomos palūkanos.

B. VALDYMO SISTEMA

B.1. BENDRO POBŪDŽIO INFORMACIJA APIE VALDYMO SISTEMĄ

Bendrovės valdymo organai yra:

- 1) *Visuotinis akcininkų susirinkimas;*
- 2) *Bendrovės valdyba (kolegialus valdymo organas);*
- 3) *Bendrovės vadovas – direktorius (vienasmenis valdymo organas).*

Bendrovėje veikia Bendrovės valdybos sprendimu sudarytas patariamasis organas – *Rizikų valdymo komitetas.*

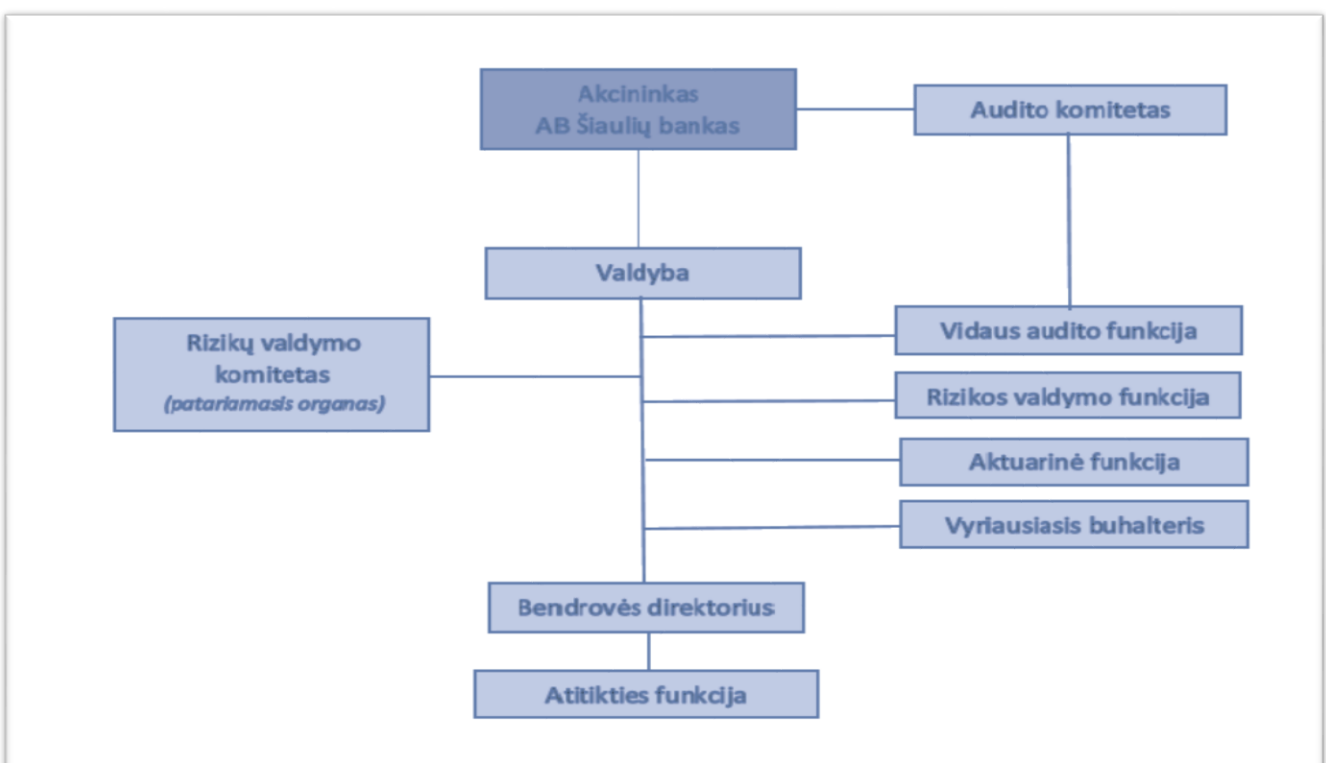
Bendrovės valdymo sistemą sudaro skaidri valdymo (organizacinė) struktūra ir veiksminga informacijos perdavimo užtikrinimo sistema.

Bendrovės valdymo sistema (**1 paveikslas**) atitinka Bendrovės veiklos pobūdį, mastą ir sudėtingumą bei yra pagrįsta atskaitingumo ir informavimo principais.

Bendrovės valdymo sistema apima ir šias pagrindines funkcijas:

- *rizikos valdymo* – atlieka rizikų valdymo specialistas;
- *aktuarinę* – atlieka vyriausiasis aktuaras;
- *vidaus audito* – atlieka vidaus auditorius;
- *atitikties* – atlieka juridinio skyriaus viršininkas – atitikties pareigūnas.

1 paveikslas. Bendrovės valdymo sistema

Visi Bendrovėje vykstantys procesai ir vykdomos procedūros yra reglamentuotos bei aprašytos Bendrovės vidaus dokumentuose, kuriuos tvirtina Bendrovės valdyba arba Bendrovės direktorius.

Šiuose dokumentuose yra apibrėžiami jų tikslai, atliktinos užduotys bei už jas atsakingi asmenys, kontrolės procedūros ir priemonės, atskaitomybė bei informavimas, atsakomybė, kitų darbuotojų pareiga informuoti pagrindines funkcijas atliekančius asmenis apie faktus, susijusius su jų pareigų atlikimu.

Visuotinis akcininkų susirinkimas

Visuotinis akcininkų susirinkimas yra aukščiausias Bendrovės organas. Nuo 2013 m. kovo 3 d. Bendrovės visų akcijų savininkas yra vienas juridinis asmuo – AB Šiaulių bankas, kurio raštiški sprendimai prilygsta visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimams.

Valdyba

Bendrovėje svarbiausius sprendimus priima Bendrovės valdyba.

Valdyba yra kolegialus Bendrovės valdymo organas, atsakingas už Bendrovės veiklos plėtojimo strategijos formavimo, jos įgyvendinimo organizavimo bei akcininkų interesų atstovavimą ir apsaugą.

Bendrovės valdybą sudaro 3 (trys) nariai, kuriuos 4 (ketveriems) metams renka visuotinis akcininkų susirinkimas.

Bendrovės valdyba yra atsakinga už saugios ir stabilios veiklos bei skaidraus, patikimo ir apdairaus valdymo užtikrinimą. Bendrovės valdyba nuolat aktyviai dalyvauja Bendrovės valdyme, o kiekvienas Bendrovės valdybos narys nuolat koordinuoja jam priskirtą sritį.

Bendrovės valdyba yra nuolat informuojama apie rizikas, su kuriomis susiduria Bendrovė, įvykusius pokyčius, kilusias ar galinčias kilti grėsmes, Bendrovės veiklos rezultatus, vidaus kontrolės sistemą.

Bendrovės valdyba analizuoja ir įvertina vidaus auditoriaus, rizikų valdymo specialisto, vyriausiojo aktuario, vyriausiojo buhalterio ataskaitose pateiktą informaciją ir atsižvelgdama į pateiktas rekomendacijas priima sprendimus dėl Bendrovės veiklos tobulinimo, papildomų priemonių diegimo ir pan.

Vadovas

Bendrovės vadovas yra vienasmenis Bendrovės valdymo organas.

Bendrovės vadovas organizuoja kasdienę Bendrovės veiklą, visuotinio akcininkų susirinkimo ir valdybos nutarimų vykdymą, personalo valdymo politikos įgyvendinimą, operatyvinių klausimų, iškilusių praktinėje Bendrovės veikloje, sprendimą.

Bendrovės vadovas veikia Bendrovės vardu: savo kompetencijos ribose sudaro sandorius, atstovauja Bendrovę teismuose, valstybinėse institucijose, santykiuose su fiziniais ir juridiniais asmenimis, atlieka juridinius veiksmus, užtikrinančius Bendrovės ūkinę komercinę veiklą. Bendrovės vadovas taip pat atsako už akcininkų nematerialiųjų akcijų savininkų asmeninių vertybinių popierių sąskaitų tvarkymą.

Rizikų valdymo komitetas

Rizikų valdymo komitetas – tai Bendrovės valdybos sprendimu sudarytas patariamasis organas, kuris analizuoja rizikas, su kuriomis susiduria Bendrovė, ir teikia pasiūlymus Bendrovės valdybai rizikų valdymo klausimais.

Rizikų valdymo komitetas identifikuoja Bendrovei reikšmingas rizikas ir nustato šių rizikų reikšmingumą, analizuoja Bendrovės rizikų valdymo specialisto ir kitų Bendrovės darbuotojų pateiktą informaciją, susijusią su rizikų valdymu, teikia pasiūlymus Bendrovės valdybai rizikų valdymo klausimais, analizuoja rizikas, kylančias dėl naujų produktų, ir teikia pasiūlymus Bendrovės valdybai ir kt.

Pagrindines funkcijas atliekančių asmenų pareigos ir atskaitomybė

Bendrovės vyriausiasis aktuaras, vidaus auditorius, rizikų valdymo specialistas yra tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi Bendrovės valdybai. Atitikties pareigūnas – juridinio skyriaus viršininkas yra pavaldus ir atskaitingas Bendrovės direktoriui.

Pagrindines funkcijas atliekančių asmenų pareigos nustatytos Bendrovės valdybos patvirtintuose jų darbo reglamentuose arba pareiginiuose nuostatuose.

Vyriausiasis aktuaras turi užtikrinti, kad draudimo įmokos būtų skaičiuojamos, o draudimo techniniai atidėjiniai būtų sudaromi pagal teisės aktų nustatytus ar pripažįstamus principus ir reikalavimus, vertinti duomenų, naudojamų techninių atidėjinių skaičiavimui, pakankamumą ir kokybę.

Rizikų valdymo specialisto pareigos yra Bendrovės rizikų valdymo sistemos organizavimas, Bendrovės rizikų valdymo procesų įgyvendinimo kontrolė bei rizikų valdymo funkcijos Bendrovėje įgyvendinimas.

Vidaus auditorius turi sistemingai ir visapusiškai vertinti bei skatinti gerinti Bendrovės rizikos valdymo, kontrolės ir priežiūros procesų veiksmingumą ir taip padėti įgyvendinti organizacijai keliamus tikslus.

Atitikties pareigūnas yra atsakingas už reguliariai atliekamą atitikties rizikos vertinimą ir rizikos vertinimu pagrįsto metodo (angl. risk-based-approach) taikymą, siekiant nustatyti pagrindinius atitikties priežiūros ir konsultavimo atitikties klausimais aspektus bei Bendrovės patvirtintų, įgyvendinamų ir palaikomų priemonių ir procedūrų, skirtų atitikties rizikai ir kitai su tuo susijusiai rizikai nustatyti, taip pat priemonių ir procedūrų, skirtų šiai rizikai mažinti, nuolatinį stebėjimą ir vertinimą.

Pagrindines funkcijas atliekantys asmenys nuolat rengia ir teikia Bendrovės valdybai ataskaitas apie savo veiklą.

Visi ataskaitiniu laikotarpiu įvykę reikšmingi valdymo sistemos pokyčiai

2017 m. Bendrovės vienintelio akcininko AB Šiaulių bankas Audito komiteto sprendimu buvo nustatyta, kad AB Šiaulių bankas Audito komitetas veikia kaip įmonių grupės lygmeniu sudarytas Audito komitetas ir vykdo funkcijas kiekvienos įmonių grupei priklausančios viešojo intereso įmonės atžvilgiu.

Informacija apie administracinio, valdymo ir priežiūros organo, darbuotojų atlyginimų politiką ir praktiką

Bendrovėje yra patvirtinta Atlygio politika, kuria siekiama skatinti patikimą ir veiksmingą rizikų valdymą. Pagrindiniai Atlygio politikos principai yra vidinis teisingumas ir išorinis konkurencingumas.

Bendrovė naudoja šiuos atlygio sistemos elementus: pareiginis atlyginimas (pastovus atlygis); kintamasis atlygis; priedai, pašalpos ir kitos vienkartinės išmokos (išmokos, nesusijusios su Bendrovės rezultatais); papildomos naudos.

Bendrovėje visiems darbuotojais yra mokamas pastovus (pareiginis) atlyginimas.

Bendrovės darbuotojams, vykdantiems pardavimo funkcijas, prie fiksuoto darbo užmokesčio gali būti mokamos priemokos, priklausančios nuo pasiektų rezultatų.

Darbuotojams, kurie gali turėti reikšmingos įtakos Bendrovės prisiimamai rizikai – direktoriui, draudimo direktoriui, komercijos direktoriui, vyriausiajam buhalterii ir vyriausiajam aktuarui gali būti mokamas kintamas atlygis tik taikant atidėjimo laikotarpį.

Visi Bendrovės darbuotojai, kurių darbo stažas Bendrovėje yra vieneri metai ir daugiau, turi teisę dalyvauti Pensijų programoje, kuomet dalį įmokos moka Bendrovė.

Informacija apie reikšmingus sandorius, ataskaitiniu laikotarpiu sudarytus su akcininkais, didelę įtaką įmonei darančiais asmenimis, administracinio, valdymo ir priežiūros organo nariais

Bendrovė per ataskaitinį laikotarpį nesudarė jokių reikšmingų sandorių su akcininkais, didelę įtaką įmonei darančiais asmenimis, administracinio, valdymo ir priežiūros organo nariais.

B.2. KOMPETENCIJOS IR TINKAMUMO REIKALAVIMAI

Bendrovės valdybos narių, vadovo bei pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumas eiti pareigas yra vertinamas vadovaujantis Bendrovės valdybos patvirtintomis Vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo eiti pareigas vertinimo politikos nuostatomis.

Specifinių Bendrovės reikalavimų, keliamų veiksmingai įmonei vadovaujantiems ar kitiems už pagrindines funkcijas atsakingiems asmenims dėl įgūdžių, žinių ir patirties, aprašymas

Bendrovės valdybos nariai turi būti nepriekaištingos reputacijos, jų kvalifikacijos ir kompetencijos turi pakakti, kad jų kolegialiai priimti sprendimai ir veiksmai užtikrintų veiksmingą Bendrovės valdymą ir priežiūrą. Bendrovės valdybos nariai bendrai turi patirties ir žinių draudimo ir finansų rinkų, verslo strategijos ir modelio, valdymo ir teisinės sistemos, finansinės ir aktuarinės analizės srityse.

Pagrindines funkcijas atliekantiems asmenims taikomi nepriekaištingos reputacijos ir kvalifikacijos reikalavimai.

Vertinant vadovo ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens kvalifikaciją ir patirtį, atsižvelgiama į įgytą išsilavinimą, praktinę darbo patirtį, dalyvavimą kvalifikacijos kėlimo mokymuose, seminaruose, konferencijose, stažuotėse ir/ar pan., specifinius įgūdžius ir žinias, kalbų mokėjimą.

Specifinių įmonės procedūrų, kuriomis įvertinama įmonei veiksmingai vadovujančių ar kitų už pagrindines funkcijas atsakingų asmenų kompetencija ir tinkamumas, aprašymas

Už Bendrovės vadovų ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų vertinimą atsakingas Bendrovės Rizikų valdymo komitetas. Bendrovės vadovo ir pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumas eiti pareigas vertinamas prieš jam pradėdant eiti pareigas (pirminis vertinimas) ir po tam tikrų įvykių, galinčių turėti įtakos vadovo ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens tinkamumui eiti pareigas (pakartotinis vertinimas).

Vertinant vadovo ar pagrindines funkcijas atliekančio asmens reputaciją, atsižvelgiama į aplinkybių, galinčių turėti įtaką asmens reputacijai, visumą: teistumą, atliekamą (atliktą) teisės saugos ar kitų institucijų tyrimą, taikomas/taikytas sankcijas, nušalinimą nuo vadovavimo juridiniam asmeniui, kreditorinių įsipareigojimų nevykdymą, kitas reikšmingas aplinkybes.

Atliekant vertinimą, Bendrovės vadovas ar pagrindines funkcijas atliekantis asmuo privalo pateikti Lietuvos banko nustatytos formos „Lietuvos banko prižiūrimo finansų rinkos dalyvio vadovo ir pagrindines funkcijas atliekančio asmens anketą“ ir įsipareigojimą nedelsiant pranešti apie visus pokyčius, galinčius turėti įtakos asmens tinkamumui eiti pareigas.

Visi Bendrovės vadovai ir pagrindines funkcijas atliekantys asmenys atitinka kompetencijos ir tinkamumo eiti pareigas reikalavimus.

Bendrovės vidaus dokumentuose yra įtvirtintos nuostatos, reglamentuojančios interesų konfliktų prevenciją tiek aukščiausiu valdymo lygmeniu, tiek ir žemesniuose lygmenyse.

B.3. RIZIKOS VALDYMO SISTEMA, ĮSKAITANT SAVO RIZIKOS IR MOKUMO ĮVERTINIMĄ

Bendrovės rizikų valdymo sistema, rizikų valdymo principai, nustatomi rizikų valdymo tikslai, rizikų rūšys, rizikų valdymo organizacinė struktūra apibrėžiami Bendrovės vidaus dokumentuose.

Rizikų valdymo tikslas – nuolat atpažinti (identifikuoti), vertinti (analizuoti), kontroliuoti bei atskleisti visas rizikų rūšis vykdant Bendrovės veiklą bei Bendrovei siekiant strateginių tikslų, užtikrinti Bendrovės perspektyvinį rizikos vertinimą.

Bendrovė savo veikloje siekia išlaikyti optimalų rizikų lygį, kad netikėti pokyčiai ekonominėje aplinkoje, rinkos kintamųjų svyravimai, netikėti įvykiai Bendrovės vidaus procesuose ir sistemose nesukeltų pavojaus stabiliai Bendrovės veiklai bei veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymui ir nesutrikdytų pasitikėjimo Bendrove.

Bendrovės rizikų valdymą užtikrina patikima ir tinkamai veikianti rizikų valdymo sistema, apimanti Bendrovės vidaus dokumentuose apibrėžtus ir veikloje įgyvendintus procesus, skirtus nuolatos nustatyti, vertinti, stebėti ir valdyti Bendrovei kylančią ar galinčią kilti riziką – tiek pavienę, tiek bendrą, taip pat procesus, skirtus užtikrinti tinkamą informavimą apie rizikas.

Bendrovės rizikų valdymo sistemą sudaro 7 (septyni) tarpusavyje susiję elementai:

- 1) Vidinė aplinka,
- 2) Tikslų, strategijos nustatymas,
- 3) Rizikų identifikavimas,
- 4) Rizikų svarbos nustatymas,
- 5) Rizikų valdymas: rizikų vertinimo, reagavimo į rizikas ir rizikų stebėsenos procesų visuma,
- 6) Rizikų kontrolė,
- 7) Perspektyvinis rizikos vertinimas.

Atsižvelgiant į Bendrovėje identifikuotas rizikas Bendrovėje yra parengtos tvarkos, metodologijos kiekvienai rizikai, rizikų grupei, pagal kurias yra užtikrinamas rizikų vertinimas, stebėjimas, valdymas (reagavimas) ir ataskaitų teikimas (informavimas). Taip pat yra numatyti tam tikros rizikos valdymo metodai, vertinimo procedūros, kontrolės procesai, nustatyti riziką ribojantys limitai, Bendrovės vadovybės ir darbuotojų funkcijos vertinant ir valdant rizikas. Bendrovėje rizikų valdymą reglamentuojantys vidaus dokumentai nuolat peržiūrimi, vertinami ir tobulinami, atsižvelgiant į naujausius vidinius bei išorinius pokyčius.

Bendrovė taiko standartinę formulę rizikų kapitalo reikalavimams apskaičiuoti.

Savo rizikos ir mokumo vertinimas

Savo rizikos ir mokumo vertinimas (toliau – SRMV) Bendrovėje yra atliekamas kas metus. Bendrovėje yra įdiegti ir vidaus dokumentuose aprašyti SRMV procesai, tinkami bei pakankami vertinimo metodai, atitinkantys Bendrovės organizacinę struktūrą ir rizikos valdymo sistemą. Bendrovė ne rečiau kaip kas metus ruošia SRMV ataskaitą, kurioje yra nurodoma visa informacija apie SRMV.

2017 m. Bendrovė atliko SRMV, kurio metu kokybiškai ir kiekybiškai vertindama savo veiklos riziką, atsižvelgė į visas reikšmingas rizikas ir prognozavo rizikos pobūdį 3 (trejų) metų perspektyvoje (2018–2020 m.) bei nustatė veiklos riziką atitinkantį nuosavo kapitalo poreikį. Bendrovė nustatė, kad ateinančius 3 (trejus) metus galės išmokėti Bendrovės akcininkams dividendus, o Bendrovės nuosavos lėšos bus pakankamos.

Vertinimo metu buvo nustatyta, kad Bendrovės veiklai būdingos rizikos pobūdis, atsižvelgiant į Bendrovės mastą ir sudėtingumą, reikšmingai nesiskiria nuo standartinėje formulėje, apibrėžtoje Mokumas II direktyvoje, nustatyto rizikos pobūdžio.

Bendrovės nuosavos lėšos, atsižvelgiant į verslo plane nustatytą Bendrovės strategiją, 3 (trejų) metų perspektyvoje yra pakankamos padengti mokumo kapitalo reikalavimą, minimalų kapitalo reikalavimą bei vidinio rizikos kapitalo poreikį.

Bendrovė taip pat užtikrina nuolatinę atitiktį techninių atidėjinių reikalavimams. Bendrovė visą planuojamą terminą tenkins Bendrovės valdybos nustatytą „rizikos apetitą“. 2017 m. Bendrovė padidino „rizikos apetitą“ iki 150 proc., anksčiau jis siekė – 130 proc. Taip pat SRMV ataskaitoje buvo nustatyta, ar per ateinančius 3 (trejus) metus Bendrovė tenkins rizikų kapitalo reikalavimams nustatytas tolerancijos ribas.

Bendrovės Rizikų valdymo komitetui ar Bendrovės valdybai nusprendus, draudimo veiklos priežiūros institucijai nurodžius, įvykus reikšmingiems rizikos pobūdžio pasikeitimams ir reikšmingiems rizikos įvykiams, taip pat esant požymiams, kad Bendrovės nuosavas kapitalas gali būti nepakankamas palyginus su Mokumas II kapitalo reikalavimais, turi būti atliekamas neeilinis SRMV.

SRMV apima visus struktūrinius Bendrovės padalinius ir yra sudėtinė verslo strategijos dalis, į kurią yra nuolat atsižvelgiama Bendrovei priimant strateginius sprendimus.

Kurdama naują produktą ar investavimo kryptį, priimdama kitus strateginius sprendimus Bendrovė nustato ar nebus prisiimama naujų rizikų, ar reikšmingai nepasikeis Bendrovėje identifikuotos rizikos, ar Bendrovei nereikės papildomo kapitalo ir pan. Tokiu būdu Bendrovė užtikrina, kad Bendrovės rizikos pobūdis nepasikeis ir Bendrovė toliau tenkins nustatytus mokumo kapitalo reikalavimus.

Investuojant Bendrovės lėšas yra stebima, ar dėl konkrečios turto pozicijos reikšmingai nepadidės rizikų kapitalo reikalavimai. Bendrovė stebi rodiklius, nuo kurių gali pasikeisti rizikų kapitalo reikalavimai, o esant poreikiui priima atitinkamus sprendimus. Visi šie veiksmai užtikrina savalaikį reagavimą į susiklosčiusias situacijas.

Bendrovė kas ketvirtį apskaičiuoja mokumo kapitalo reikalavimą, tinkamas nuosavas lėšas bei mokumo koeficientą ir gautus skaičius lygina su prognozuotais. Esant neatitikimams nustatomos jų priežastys. Šio palyginimo rezultatai bei rekomendacijos pateikiamos Bendrovės valdybai.

Bendrovės valdyba, priimdama verslo sprendimus, atsižvelgia į SRMV rezultatus bei remiasi bendra SRMV ataskaita. Jei verslo sprendimai ženkliai keičia Bendrovės rizikos pobūdį, Bendrovės valdyba, gali nurodyti atlikti neeilinį SRMV.

B.4. VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA

Bendrovėje vidaus kontrolės veiksmingumas yra užtikrinamas turima vidaus kontrolės sistema ir atitikties funkcijos vykdymu.

Pagrindiniai Bendrovės vidaus kontrolės tikslai:

- 1) **Operacinis tikslas** – užtikrinti, kad Bendrovės veikla būtų efektyvi ir apsaugant Bendrovę nuo galimų nuostolių;
- 2) **Informacinis tikslas** – užtikrinti, kad finansinė ir kita informacija, naudojama tiek Bendrovės viduje, tiek priežiūros tikslais ar kitų trečiųjų asmenų, būtų patikima, tinkama ir pateikiama nustatytu laiku;
- 3) **Atitikimo tikslas** – užtikrinti, kad Bendrovės veikla atitiktų Bendrovės strategiją, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose bei vidaus dokumentuose nustatytus reikalavimus.

Bendrovės veiklos vidaus kontrolę užtikrina patikima ir tinkamai veikianti vidaus kontrolės sistema, kurią sudaro 4 tarpusavyje susiję elementai:

- vidaus kontrolės aplinka (kultūra),
- vidaus kontrolės procedūros ir priemonės,
- informavimo sistema,
- vidaus kontrolės sistemos stebėjimas ir tobulinimas.

Bendrovėje vykdomos šios vidaus kontrolės rūšys:

- išankstinė vidaus kontrolė,
- specialioji (momentinė) vidaus kontrolė,
- paskesnioji vidaus kontrolė.

Vidaus kontrolės rūšys parenkamos ir taikomos atsižvelgiant į konkrečios veiklos pobūdį, nustatytus tikslus ar galimus Bendrovės nuostolius (rizikos pobūdį). Bendrovė vykdydama vidaus kontrolės procedūras gali derinti kelias vidaus kontrolės rūšis.

Bendrovės vidaus kontrolės sistema stebima ir tobulinama nuolat, tai leidžia greitai identifikuoti ir pašalinti vidaus kontrolės sistemos trūkumus. Šį stebėjimą nuolatos atlieka Bendrovės darbuotojai, jų vadovai.

Periodiniai patikrinimai leidžia įvertinti vidaus kontrolės sistemos tam tikroje veiklos srityje veiksmingumą, kontrolės priemonių efektyvumą. Šiuos patikrinimus atlieka Bendrovės vidaus auditorius.

Bendrovės valdyba savo ruožtu atsakinga už vidaus kontrolės sistemos trūkumų pašalinimą.

Remiantis 2017 m. atliktų vidaus auditų rezultatais, vidaus auditorius pateikė apibendrintą Bendrovės vidaus kontrolės sistemos vertinimą. Bendrovės vidaus kontrolės sistema vertinta kaip gera, t.y. Bendrovė turi puikią vidaus kontrolės sistemą bei tvarką ir puikiai ją organizuoja.

Atitikties funkcija

Igyvendindama atitikties funkciją, Bendrovės valdyba nustato pagrindinius principus ir reikalavimus, kuriais vadovaujamosi, siekiant užtikrinti, kad Bendrovės veikla atitiktų draudimo įmonių veiklą reguliuojančius įstatymus ir kitus teisės aktus, Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (angl. European Insurance and Occupational Pensions Authority) ir Lietuvos banko nustatytas gaires ir pozicijas.

Bendrovėje už atitikties funkcijos vykdymą atsakingas Atitikties pareigūnas – Bendrovės juridinio skyriaus viršininkas.

Pagrindiniai atitikties priežiūros ir konsultavimo atitikties klausimais aspektai yra šie: draudimo, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos, Bendrovės klientų interesų ir teisių apsaugos.

Siekiant užtikrinti tinkamą atitikties funkcijos veikimą Bendrovėje, vadovaujamosi šiais principais:

- Bendrovės vadovai ir padalinių vadovai turi užtikrinti, kad jų koordinuojamose veiklos srityse ir padaliniuose Bendrovė veiktų tinkamai, kaip tai numatyta teisės aktuose ir Bendrovės vidaus dokumentuose.
- Už atitiktį Bendrovėje yra atsakingi visi Bendrovės darbuotojai, kurie vykdydami savo funkcijas dalyvauja vidaus kontrolės sistemoje, o atitikties pareigūnas kartu su kitais už rizikų valdymą atsakingais Bendrovės darbuotojais užtikrina antram lygmeniui priskirtą kontrolės funkciją.
- Atitikties funkcija Bendrovėje vykdoma savarankiškai, nuolat ir nepertraukiamai.
- Atitikties pareigūnas savo funkcijas vykdo nepriklausomai, turėdamas reikiamus įgaliojimus, pakankamus išteklius ir prieigas prie visos atitikties funkcijai vykdyti reikalingos informacijos.

Atitikties pareigūnas konsultuoja Bendrovės darbuotojus atitikties klausimais, padeda rengti mokymus, teikia pagalbą atitikties funkcijos srityse, dalyvauja rengiant ir įgyvendinant naujas Bendrovės vidaus tvarkas ir procedūras, susirašinėjant su kompetentingomis institucijomis visais svarbiais teikiamų paslaugų arba vykdomos veiklos klausimais.

Atitikties pareigūnas yra atsakingas už reguliariai atliekamą atitikties rizikos vertinimą ir rizikos vertinimu pagrįsto metodo (angl. risk-based-approach) taikymą.

Atitikties funkcija Bendrovėje veikia tiek ex-ante (iki atitinkamo teisės akto priėmimo), tiek ex-post (vertinami jau priimti teisės aktai ir Bendrovėje parengti dokumentai, taikomos procedūros ir procesai) veikimo modeliais.

B.5. VIDAUS AUDITO FUNKCIJA

Vidaus audito veiklos organizavimą Bendrovėje reglamentuoja Vidaus audito politika, kuria vadovaujantis Bendrovė turi turėti nuolat ir patikimai bei tinkamai veikiančią vidaus audito sistemą.

Bendrovėje už vidaus audito funkcijos vykdymą atsakingas Bendrovės vidaus auditorius.

Vidaus auditorius savo veikloje vadovaujasi Bendrovės valdybos patvirtintu strateginiu ir metiniu vidaus audito planu.

Vidaus auditorius atlieka tikslinius auditus, siekdamas sistemingai ir visapusiškai vertinti ir skatinti gerinti Bendrovės rizikos valdymo, kontrolės ir priežiūros procesų veiksmingumą ir padėti įgyvendinti Bendrovei keliamus tikslus. Patikrinimų rezultatus ir rekomendacijas teikiami Bendrovės valdybai. Vidaus auditorius atlieka rekomendacijų įgyvendinimo kontrolę bei teikia Bendrovės valdybai ketvirtines poauditinės veiklos ataskaitas.

Bendrovės vidaus auditorius atsiskaito Bendrovės valdybai Vidaus auditoriaus darbo reglamente nustatyta tvarka ir periodiškumu, tačiau ne rečiau kaip kartą per metus.

Vidaus audito veikla ir jos kokybė nuolat vertinama.

Vidaus auditoriaus nepriklausomumas nuo audituojamos veiklos ir objektyvumas Bendrovėje yra užtikrinamas šiomis nuostatomis:

- Vidaus auditorius tiesiogiai pavaldus bei atskaitingas Bendrovės valdybai;
- Bendrovės valdyba tvirtina vidaus auditoriaus veiklą reglamentuojančius vidaus dokumentus bei vidaus audito planus;
- Bendrovės vidaus auditorius netrukdomai nustato vidaus audito apimtį, atlikdamas vidaus auditą ir pateikdamas jo rezultatus;
- Vidaus auditorius gauna visus su tikrinama veikla susijusius duomenis, informaciją, dokumentus;
- Vidaus auditorius nevykdo jokių kitų funkcijų Bendrovėje bei nėra susijęs su jokia audituojama veikla, už kurią buvo anksčiau atsakingas.

2017 m. Vidaus auditoriaus nepriklausomumas stiprėjo: AB Šiaulių bankas Audito komitetas pradėjo veikti kaip įmonių grupės lygmeniu sudarytas Audito komitetas ir vykdyti funkcijas Bendrovės atžvilgiu: teikti rekomendacijas dėl vidaus auditoriaus paskyrimo ar atleidimo, tvirtinti vidaus audito veiklą reglamentuojančius dokumentus, strateginį ir metinį vidaus audito planus, koordinuoti ir periodiškai vertinti vidaus audito veiklą, spręsti ginčus dėl veiksmo plano įgyvendinimo tinkamumo.

B.6. AKTUARINĖ FUNKCIJA

Aktuarinę funkciją Bendrovėje vykdo Bendrovės vyriausiasis aktuaras.

Aktuarinę funkciją vykdančio asmens pagrindinės užduotys yra šios:

- draudimo techninių atidėjinių skaičiavimo koordinavimas,
- tinkamos metodikos ir modelių bei tinkamų prielaidų, taikomų techniniams atidėjiniams skaičiuoti, užtikrinimas,
- duomenų, naudojamų skaičiuojant techninius atidėjinius, pakankamumo ir kokybės vertinimas,
- tiksliausio įverčio palyginimas su patirtimi,
- Bendrovės valdybos informavimas apie techninių atidėjinių skaičiavimo patikimumą ir tinkamumą,
- draudimo rizikos prisiėmimo politikos vertinimas,
- perdraudimo sutarčių tinkamumo vertinimas.

Taip pat, Bendrovės vyriausiasis aktuaras prisideda prie veiksmingo rizikos valdymo sistemos įgyvendinimo, visų pirma tiek, kiek tai susiję su rizikos modeliavimu, kuriuo grindžiamas mokumo kapitalo ir minimalaus kapitalo reikalavimų skaičiavimas, prie Bendrovės savo rizikos ir mokumo vertinimo, dalyvauja trumpalaikių ir ilgalaikių Bendrovės veiklos planų rengimo ir stebėsenos procese, renka, sistemina ir analizuoja informaciją apie Bendrovės draudimo veiklą, pelningumą ir konkurencinę padėtį draudimo rinkoje.

Aktuarinę funkciją vykdančias asmuo ne rečiau kaip kartą per metus teikia Bendrovės valdybai aktuarinės funkcijos ataskaitą.

B.7. UŽSAKOMOSIOS PASLAUGOS

Bendrovėje esminių arba svarbių funkcijų ar veiklos perdavimo užsakomųjų paslaugų teikėjams vykdymo procesą, užsakomųjų paslaugų teikėjų vertinimo ir kontrolės procedūras reglamentuoja Bendrovės valdybos patvirtintas Užsakomųjų paslaugų pirkimo ir valdymo tvarkos aprašas.

Bendrovė yra nustačiusi, kad esminėmis arba svarbiomis funkcijomis ar veikla yra laikomos su pagrindine Bendrovės veikla, atsižvelgiant į veiklos svarbą, pobūdį ir mastą, susijusios funkcijos ar veikla, kurios atitinka šiuos kriterijus:

- daro įtaka Bendrovės gebėjimui vykdyti draudimo veiklą ir teikti paslaugas draudėjams;
- daro įtaka Bendrovės veiklai ir jos rezultatams;
- daro įtaka Bendrovės reputacijai;
- daro įtaka Bendrovės veiklos tęstinumui.

Bendrovė neperleidžia esminių arba svarbių funkcijų ar veiklos užsakomųjų paslaugų teikėjui, jeigu dėl to:

- iš esmės pablogėtų Bendrovės valdymo sistemos kokybė;
- reikšmingai ir nepagrįstai padidėtų operacinės rizikos lygis;
- pablogėtų Lietuvos banko galimybės stebėti, ar Bendrovė laikosi savo įsipareigojimų;
- nukentėtų draudėjams teikiamų paslaugų tęstinumas ir kokybė.

Bendrovė, ketindama perleisti esminę arba svarbią funkciją, vertina priešastis, nulėmusias atsiradusį poreikį pirkti užsakomąsias paslaugas, svarsto užsakomųjų paslaugų teikėjus, galinčius teikti perkamas užsakomąsias paslaugas, vertina siūlomą užsakomųjų paslaugų teikėją, svarsto išvadas ir argumentus dėl tinkamiausio užsakomųjų paslaugų teikėjo pasirinkimo.

Bendrovė, vertindama paslaugų teikėją tikrina tokią informaciją apie jį (įskaitant, bet neapsiribojant): finansinė būklė ir patikimumas, kompetencija, ištekliai, patirtis, reputacija, koku būdu užtikrinamas kokybiškas užsakomųjų paslaugų teikimas esant ekstremalioms situacijoms, ar paslaugų teikėjas yra tos pačios grupės narys, ar gali kilti interesų konfliktas, užsakomųjų paslaugų teikėjo darbuotojų, atsakingų už užsakomųjų paslaugų sutarties įgyvendinimą, kvalifikacija, reputacija ir patirtis, kt.

Paslaugų teikėjams yra taikomi tokie patys informacijos saugumo ir konfidencialumo reikalavimai, kurie taikomi ir Bendrovei. Stebima, ar užsakomųjų paslaugų teikimas nepažeidžia Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų.

Bendrovė vertina rizikas (strateginę, operacinę ir kt.), su kuriomis susiduria ar gali susidurti Bendrovė pirkdama užsakomąsias paslaugas iš užsakomųjų paslaugų teikėjo.

Visi Bendrovės užsakomųjų paslaugų teikėjai yra Lietuvos Respublikoje registruotos įmonės.

C. RIZIKOS POBŪDIS

Bendrovė identifikavo tokias savo veiklai būdingas ir svarbias rizikas:

- Draudimo veiklos rizika (gyvybės ir sveikatos draudimo, techninių atidėjinių nepakankamumo)
- Kredito rizika, apimanti sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo riziką
- Rinkos rizika, apimanti ir koncentracijos riziką
- Likvidumo rizika
- Turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika
- Operacinė rizika
- Strateginė rizika
- Atitikties rizika
- Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika.

Bendrovė savo rizikos ir mokumo vertinimo metu yra nustačiusi, kad Bendrovės rizikos pobūdis reikšmingai nesiskiria nuo standartinėje formulėje naudojamo, aprašyto Mokumas II direktyvoje rizikos pobūdžio. Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis metu buvo apskaičiuota, kad likvidumo bei turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika yra nereikšmingos, galimi nuostoliai yra santykinai nedideli. Strateginė, techninių atidėjinių nepakankamumo, atitikties ir pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika nėra vertinamos pagal standartinę formulę.

Rizikoms (gyvybės draudimo, sveikatos draudimo, rinkos, sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo, operacinei), kurios yra įtrauktos į standartinę formulę, 2017 m. Bendrovė apskaičiavo mokumo kapitalo reikalavimą, lygų 4,71 mln. EUR. Siekdama stebėti, vertinti ir kontroliuoti šias rizikas, Bendrovė skaičiuoja šių rizikų kapitalo reikalavimus pagal standartinę formulę kas ketvirtį.

Bendrovė per visą planavimo laikotarpį (2018-2020 m) numato išlaikyti 2017 m. Savo rizikos ir mokumo vertinimo metu nustatytus rizikos lygius, taip pat planuoja, kad visų rizikų kapitalo reikalavimai per planuojamą laikotarpį didės/mažės atitinkamai su turto ir įsipareigojimų prognozėmis.

Bendrovė 2017 m. atlikusi Savo rizikos ir mokumo vertinimą, ataskaitoje konstatuoja, kad Bendrovėje nustatyti rizikų valdymo metodai yra pakankami, siekiant išlaikyti nustatytą rizikos pobūdį (rizikos lygius).

2017 m. Bendrovės turtas buvo investuotas, laikantis Mokumas II direktyvos 132 straipsnyje išdėstyto rizikos ribojimo principo. Investuodama lėšas Bendrovė vadovaujasi apdairumo, atsargumo ir konservatyvumo principais. Bendrovė visą turtą investuoja tik į tokį turtą ir tas priemones, kurių riziką Bendrovė gali tinkamai nustatyti, vertinti, stebėti, valdyti, kontroliuoti ir pranešti apie ją, taip pat deramai atsižvelgti į ją vertindama mokumo kapitalo reikalavimą bei vidinio kapitalo poreikį. Investuodama lėšas, Bendrovė siekia investicijų saugumo ir kokybės. Tuo tikslu Bendrovėje yra nustatyti kriterijai, limitai ir apribojimai, kuriuos turi tenkinti pasirinkta investicija. Bendrovė investuoja tik į likvidų turtą.

Bendrovė nuolat stebėjo ir esant poreikiui (investuodama turtą, pasikeitus kredito reitingams ir pan.) vertino, kaip žemiau nurodytų rizikų lygis pasikeis dėl konkrečių investavimo sprendimų, konkrečių pasirinktų turto pozicijų.

C.1. DRAUDIMO VEIKLOS RIZIKA

Bendrovėje draudimo rizika yra apibrėžta, kaip nuostolių rizika arba rizika, susijusi su nepalankiais draudimo įsipareigojimų vertės pokyčiais, kurių priežastis – netinkamos kainų nustatymo ir atidėjinių sudarymo prielaidos.

Bendrovėje yra numatyti šie draudimo rizikos valdymo metodai: draudžiamo asmens draudimo rizikos vertinimas; draudimo įmokų pakankamumo vertinimas; jautrumo testas; limitų nustatymas; persidraudimas. Bendrovėje yra numatytos galimos draudimo įmokų nepakankamumo mažinimo bei šalinimo priemonės. Taip pat Bendrovė yra numatyti atvejai, kuomet ji neprisiima draudimo rizikos.

Siekdama mažinti draudimo riziką, Bendrovė dalį prisiimamos draudimo rizikos perduoda perdraudikams (persidraudžia).

C.2. RINKOS RIZIKA

Bendrovė susiduria su rinkos rizika, investuodama nuosavas lėšas bei lėšas pagal gyvybės draudimo sutartis, kai investavimo rizika tenka Bendrovei. Šios lėšos yra investuojamos į skolos vertybinius popierius, terminuotus indėlius bankuose, investicinių fondų investicinius vienetus. Dalis lėšų gali būti laikoma bankuose.

Rinkos rizika apima palūkanų normas, užsienio valiutų, nuosavybės vertybinių popierių, skirtumo, koncentracijos rizikas.

Bendrovė, siekdama mažinti rinkos riziką, investuoja į paprastus objektus, neinvestuoja į jokiais išvestines priemones ar priemones, kurias yra sunku stebėti, vertinti ar kontroliuoti.

Palūkanų normos rizika yra apibrėžta kaip rizika patirti nuostolių dėl rinkos palūkanų normos svyravimų, kurie gali sumažinti skolos vertybinių popierių (toliau – skolos VP) ir/ar padidinti techninių atidėjinių vertę.

Palūkanų normos rizika Bendrovėje yra valdoma apskaičiuojant galimą skolos vertybinių popierių nuvertėjimą, stebint galimo nuvertėjimo dydį, nustatant jam apribojimą, nustatant atitinkamus limitus, naujai pasirenkamoms investicijoms. Savo rizikos ir mokumo vertinimo metu bei kas ketvirtį, siekiant apskaičiuoti mokumo kapitalo reikalavimą, yra apskaičiuojamas palūkanų normos rizikos kapitalo reikalavimas, naudojantis standartine formule.

Užsienio valiutų kursų rizika – tai nuostolių dėl nepalankių valiutos kurso pokyčių rizika.

Bendrovės užsienio valiutų kursų rizika valdoma, apskaičiuojant galimą vertės sumažėjimą dėl užsienio valiutų kursų svyravimų bei šiam dydžiui nustatant limitą. Siekdama mažinti šią riziką, Bendrovė yra nustačiusi limitus investicijoms į turtą, denominuotą užsienio valiuta.

Skirtumo rizika – tai nuostolių dėl turto vertės svyravimo dėl pasikeitusios kredito vertės skirtumo (angl. *credit spread*) ar jos nepastovumo nerizikingų palūkanų normų struktūros pagal terminą atžvilgiu rizika.

Bendrovės skirtumo rizika valdoma, vertinant emitentų kreditingumą bei šių vertinimų tinkamumą, nuolat stebint kredito įvykius, nustatant limitus bei stebint jų vykdymą.

Nuosavybės vertybinių popierių rizika – tai rizika patirti nuostolių dėl turto ir įsipareigojimų vertės svyravimo dėl pasikeitusių nuosavybės vertybinių popierių rinkos kainų ar jų kintamumo.

Bendrovės nuosavybės vertybinių popierių rizika valdoma, kaupiant informaciją apie investicinių fondų investicinių vienetus kainų pasikeitimus, skaičiuojant galimą jų vertės pasikeitimą, nustatant galimam nuvertėjimui limitą, nustatant limitą investicijoms į investicinių fondų investicinius vienetus.

Koncentracijos rizika – visos rizikos pozicijos, kuriose nuostolių tikimybė yra pakankamai didelė, kad keltų grėsmę Bendrovės mokumui ar finansinei būklei.

Bendrovės koncentracijos rizika valdoma, skaičiuojant faktinių koncentracijos rizikos rodiklius ir juos lyginant su koncentracijos rizikos limitais (vienam emitentui, subjektui, šaliai, sektoriui), naujai nustatant aktualius limitus, stebint turimų skolos vertybinių popierių kredito kokybę.

Siekiant, kad šios rizikos pobūdis nepadidėtų investuojant lėšas atsižvelgiama į standartinėje formulėje nurodytas perviršio ribas, priklausomai nuo kredito reitingo. Bendrovė taip pat stebi faktorius, kurių Bendrovė negali kontroliuoti, pvz.: reitingo pablogėjimas, dėl ko galėtų padidėti koncentracijos rizika, o atsižvelgiant į susiklosčiusias situacijas priima atskirus sprendimus.

Bendrovė investuodama į skolos vertybinius popierius taip pat atsižvelgia į tai, ar Bendrovė jau yra investavusi į konkretų emitentą, ar tam tikros rizikos, įskaitant ir koncentracijos, kapitalo reikalavimai nepasikeis reikšmingai.

C.3. KREDITO RIZIKA

Kredito rizika – nuostolių arba nepalankių finansinės padėties pokyčių rizika dėl vertybinių popierių emitentų, sandorio šalių ir kitų subjektų mokumo būklės pokyčių ir įsipareigojimų nevykdymo.

Bendrovė valdo šių subjektų kredito riziką:

- bankų, kurių sąskaitose laikomi Bendrovės grynieji pinigai, ir (ar) su kuriais yra sudarytos terminuotų indėlių sutartys;
- perdraudikų, su kuriais sudaromos persidraudimo sutartys;
- depozitoriumų, kuriuose saugojami Bendrovės vertybiniai popieriai;
- draudėjų, tarpininkų bei kitų subjektų, iš kurių yra gautinų sumų;
- emitentų, kurių vertybinių popierių vertė gali svyruoti dėl pasikeitusios kredito vertės skirtumo (angl. *credit spread*) ar jos nepastovumo nerizikingų palūkanų normų struktūros pagal terminą atžvilgiu.

Kredito rizika valdoma, vertinant emitentų/sandorio šalių kreditingumą, įvertinant nustatyto kredito reitingo tinkamumą, nustatant limitus sandorio šalims, perdraudikams bei depozitoriumams.

C.4. LIKVIDUMO RIZIKA

Likvidumo rizika – tai rizika, kad Bendrovė nesugebės laiku ir efektyviai realizuoti investicijų ir turto, kad įvykdytų savo finansinius įsipareigojimus suėjus terminui.

Bendrovės likvidumo rizika valdoma, diversifikuojant Bendrovės nuosavų lėšų ir lėšų, dengiančių techninius atidėjinius, investicijas, stebint ir kontroliuojant šią riziką bei skaičiuojant likvidumo rodiklius, užtikrinant nustatytą likvidumo rizikos limitų vykdymą, vertinant likvidumo rizikos valdymo proceso patikimumą (angl. *back-testing*), numatant veiksmus nenumatytais atvejais, gaunant garantijas ar sudarant laidavimo sutartis.

Bendrovė investuoti gali tik į likvidų turtą, tokiu būdu užtikrinamas viso portfelio likvidumas.

Būsimos įmokos

Bendrovė, vertindama tikėtiną pelną iš būsimų draudimo įmokų, suskirsto draudimo įsipareigojimus į tokius, pagal kuriuos jau sumokėtos įmokos ir į tokius, pagal kuriuos numatoma ateityje gauti įmokas, apskaičiuoja techninius atidėjinius be

rizikos maržos taip pat kaip ir techninius atidėjinius, skirtus mokumui nustatyti, tik daroma prielaida, kad visos draudimo sutartys nebus nutrauktos anksčiau laiko (nutraukimo prielaida lygi nuliui), visos kitos prielaidos nekeičiamos.

C.5. OPERACINĖ RIZIKA

Operacinė rizika – nuostolių, atsirandančių dėl netinkamų arba nepavykusių vidaus procesų, darbuotojų ir/ar ne darbuotojų klaidų ir/ar neteisėtų veiksmų bei informacinių sistemų veiklos sutrikimų arba dėl išorės įvykių, riziką, tarp jų ir teisinę riziką, bet neapima dėl strateginių sprendimų kylančios rizikos ir reputacinės rizikos.

Bendrovės operacinė rizika valdoma, ją nuolat stebint, registruojant operacinės rizikos įvykius ir juos analizuojant, vertinant struktūrinio padalinio veiklos operacinę riziką, nustatant rizikingiausias sritis, dėl kurių gali padidėti operacinės rizikos lygis; nustatant kontrolės procedūras ir kontroliuojant procesus.

Atsižvelgiant į pagrindinius operacinės rizikos šaltinius (informacinių technologijų sistemos, žmogiškojo veiksnio įtaka, materialiojo turto netekimas) rengiami ir tvirtinami operacinės rizikos įvykių scenarijai, kuriuose įvertinti mažos tikimybės ir didelio poveikio įvykiai. Bendrovėje yra nustatyti operacinės rizikos tolerancijos ribos – operacinės rizikos indikatoriai.

Savo rizikos ir mokumo vertinimo metu bei kas ketvirtį, siekiant apskaičiuoti mokumo kapitalo reikalavimą, yra vertinamas operacinės rizikos kapitalo reikalavimas naudojantis standartine formule.

C.6. KITA REIKŠMINGA RIZIKA

Bendrovė taip pat yra identifikavusi turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo riziką, kuri nebuvo įtraukta į savo rizikos ir mokumo vertinimą, nes šios rizikos galimi nuostoliai, kuriuos Bendrovė galėtų patirti esant nepalankiausiomis sąlygomis, yra lygūs nuliui.

Turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika – rizika patirti nuostolių dėl Bendrovės turto ir įsipareigojimų neatitikimo terminų, valiutos ir palūkanų normos atžvilgiu.

Pagrindiniai turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo riziką lemiantys veiksniai gali būti nesuderinti turto ir įsipareigojimų terminai, turto ir įsipareigojimų valiuta, nesuderintas turto pajamingumas ir draudimo sutartyse garantuojamos palūkanos.

Bendrovės turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizika valdoma, stebint ir kontroliuojant likvidumo spragas (stebėjimas ir kontrolė), nustatant ir kontroliuojant limitus investicijų ir įsipareigojimų trukmei, stebint atviras valiutų pozicijas (stebėjimas), laikantis valiutų suderinamumo taisyklių ir jį kontroliuojant, atliekant įsipareigojimų, išskirstytų pagal garantuojamas palūkanų normas, ir turto, išskirstyto pagal pajamingumo intervalus, lyginamąją analizę ir kontroliuojant jiems nustatytus limitus.

TESTAVIMAS NEPALANKIAUSIOMIS SĄLYGOMIS

Paskutinis Bendrovės testavimas nepalankiausiomis sąlygomis (toliau – testavimas) buvo atliktas remiantis 2017 m. rugsėjo 30 d. duomenimis.

Atliekant testavimą buvo tariama, kad Bendrovės turto vertė nekinta, išskyrus iš perdraudikų atgautinas sumas, o kinta Bendrovės turto rizikos faktoriai ir įsipareigojimai (techniniai atidėjiniai). Rizikos faktorių pokyčiams buvo parenkami ir/arba modeliuojami scenarijai, šokų dydžiai.

Gyvybės ir sveikatos draudimo rizikos vertinimui buvo parinktas nepalankus prielaidų rinkinys, su kuriuo buvo apskaičiuoti techniniai atidėjiniai (toliau – prielaidų rinkinys), ir įvertintas nuosavo kapitalo pasikeitimas. Šių rizikų mokumo kapitalo reikalavimų apskaičiavimui buvo taikyti standartiniai šokų dydžiai, kurie nustatyti Bendrovės vidiniuose dokumentuose. Operacinė rizika didėja tokiu pačiu dydžiu, kaip padidėja pagrindinis mokumo kapitalo reikalavimas po testavimo. Likvidumo bei turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizikų galimi nuostolių dydžiai pridedami prie mokumo kapitalo reikalavimo, kuris buvo apskaičiuojamas atsižvelgiant į rizikų tarpusavio koreliacijas. Testavime naudoti scenarijai ir prielaidų rinkinys buvo parinkti, atsižvelgiant į Bendrovės mirtingumo, nuostolingumo, nutraukimo rodiklių, išlaidų, turto pokyčių istorinius duomenis, Lietuvos Respublikos vidutinės infliacijos pokyčius.

Prielaidų rinkinys buvo nustatytas kiekvienai draudimo rūšiai atskirai tokiu būdu:

- Mirtingumo tikimybės padidintos tiek, kiek per paskutinius 10 (dešimt) metų draudimo rūšies (pogrūpio) sutarčių portfelio faktinis mirtingumas buvo didesnis negu tikėtinas tos draudimo rūšies sutarčių portfelio mirtingumas;
- Sveikatos draudimo nuostolingumas padidintas iki maksimalaus sveikatos draudimo nuostolingumo buvusio per paskutinius 10 (dešimt) metų;
- Išlaidų dydis padidintas tiek, kiek daugiausiai didėjo faktinis išlaidų dydis per paskutinius 10 (dešimt) metus;
- Infliacijos rodiklis padidintas antru pagal dydį procentiniu infliacijos pokyčiu stebėtu per paskutinius 10 (dešimt) metų¹;
- Nutraukimo tikimybė padidinta iki maksimalaus nutraukimo rodiklio, buvusio per paskutinius 10 (dešimt) metų;
- Gyvybės draudimo katastrofų rizikos momentinis padidėjimas padidintas tokiu santykinu dydžiu, kokiu yra didesnės aukščiau minėtas mirtingumo tikimybės dydis palyginti su;
- Sveikatos draudimo dėl nelaimingo atsitikimo nuo bet kurio iš įvykių (mirties dėl nelaimingo atsitikimo, nuolatinis invalidumas dėl nelaimingo atsitikimo, traumos dėl nelaimingo atsitikimo) nukentėjusių asmenų santykis padidintas tokiu santykinu dydžiu, kokiu yra didesnis aukščiau minėtas sveikatos nuostolingumo dydis..

Testavime buvo parinkti tokie turto rizikos faktorių scenarijai:

- Mažėja bankų, skolos vertybinių popierių emitentų kredito reitingas, priskiriamas vienu lygiu žemesnis kredito reitingas;
- Didėja tikimybė neatgauti gautinas sumas;
- Didėja/mažėja momentiniai padidėjimo koeficientai, dėl palūkanų normos pagal terminą padidėjimo rizikos atveju;
- Mažėja procentinis nuosavybės vertybinių popierių vertės sumažėjimo koeficiento padidėjimas;
- Didėja/mažėja valiutos kurso padidėjimo koeficientas;
- Operacinė rizika didėja kartu su pagrindinio mokumo kapitalo reikalavimo padidėjimu, tokiu pačiu dydžiu;
- Turto ir įsipareigojimų nesuderinamumo rizikos testavimas nepalankiausiomis sąlygomis buvo atliekamas pagal atskirus scenarijus;
- Likvidumo rizikos testavimas buvo atliekamas pagal atskirus scenarijus.

Rezultatai

Atlikus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis buvo nustatyta, kad Bendrovės mokumo koeficientas, įvykus testavime naudojamiems scenarijams, siektų 128,13 proc., Bendrovės mokumo koeficientas būtų artimas „rizikos ribai“, kuri yra lygi 130 proc.

¹ Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/>

Bendrovė atlikus bendrą testavimą taip pat atliko jautrumo analizę. Prielaidų rinkiniai bei faktorių scenarijai buvo atitinkamai bloginami, siekiant stebėti kaip keičiasi rizikų ir bendras mokumo kapitalo reikalavimas. 2017 m. Bendrovė atliko du jautrumo analizės žingsnius.

C.7. KITA INFORMACIJA

Kitų rizikos mažinimo priemonių nei aukščiau nurodytos Bendrovė netaiko.

D. VERTINIMAS MOKUMO TIKSLAIS

D.1. TURTAS

6 lentelėje pateikiamos turto vertės pagal grupes finansinėse ataskaitose ir pagal Mokumas II sudarytose ataskaitose:

6 lentelė. Turtas

Turto grupė	Balansinė vertė, 2017 12 31		
	Mokumas II	Finansinės ataskaitos	Skirtumas
Finansinis turtas:	32.332.428	32.332.428	-
Investicijos (vertybiniai popieriai)	31.307.750	31.307.750	-
terminuotieji indėliai	1.011.217	1.011.217	-
gautinos sumos	13.461	13.461	-
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	2.473.678	2.473.678	-
Ilgalaikis materialus turtas	118.338	113.965	4.373
Ilgalaikis nematerialus turtas	-	102.949	-102.949
Perdraudimo turtas	-137.566	53.568	-191.134
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	4.497	4.497	-
Kitas turtas:	53.612	637.615	-584.003
atidėtos įsigijimo sąnaudos	-	584.003	-584.003
kitas turtas	53.612	53.612	-
Iš viso	34.844.987	35.718.700	-873.713

Turto grupė	Balansinė vertė, 2016 12 31		
	Mokumas II	Finansinės ataskaitos	Skirtumas
Finansinis turtas:	32.213.425	32.205.243	8.182
Investicijos (vertybiniai popieriai)	31.587.695	31.587.695	-
terminuotieji indėliai	615.741	605.183	10.558
gautinos sumos	9.989	12.365	-2.376
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	776.027	776.027	-
Ilgalaikis materialus turtas	100.304	81.066	19.238
Ilgalaikis nematerialus turtas	-	111.702	-111.702
Perdraudimo turtas	-122.837	41.653	-164.490
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	5.148	5.148	-
Kitas turtas:	26.714	676.977	-650.263
atidėtos įsigijimo sąnaudos	-	643.370	-643.370
kitas turtas	26.714	33.607	-6.893
Iš viso	32.998.781	33.897.816	-899.035

Vertybinių popierių vertė ir Finansinės ataskaitose, ir pagal Mokumas II sudarytose ataskaitose nustatoma tais pačiais principais, tikrąja verte.

Iš klientų gautinos sumos ir kitos su fiksuotais arba nustatytu būdu apskaičiuojamais mokėjimais susijusios gautinos sumos, kuriomis neprekiuojama aktyvioje rinkoje, yra priskiriamos „gautinoms sumoms“. Pradžioje gautinos sumos yra pripažįstamos apskaitoje tikrąja verte. Vėlesniais laikotarpiais toks finansinis turtas yra apskaitomas amortizuota savikaina, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą, atėmus bet kokią pripažintą vertės sumažėjimo nuostolį, kuris atspindi neatgautinas sumas. Palūkanų pajamos yra pripažįstamos, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą, išskyrus trumpalaikes gautinas sumas, kurių palūkanų pajamų pripažinimas būtų nereikšmingas.

Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai bankų sąskaitose, indėliai iki pareikalavimo ir kitos trumpalaikės, kurių mokėjimo laikotarpis sutarties sudarymo datai yra trumpesnis nei 3 mėnesiai, labai likvidžios investicijos, kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika.

Ilgalaikis materialusis turtas – tai turtas, kurį Bendrovė valdo ir kontroliuoja, iš kurio tikisi gauti ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais, kuris bus naudojamas ilgiau nei vienerius metus. Ilgalaikis materialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą nusidėvėjimą ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Pagal Mokumas II sudarytose ataskaitose transporto priemonės pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina, remiantis prielaida, kad turto įsigijimas vyko įprastomis rinkos sąlygomis. Vėlesniais laikotarpiais, sudarant finansines ataskaitas, transporto priemonių tikroji vertė nustatoma remiantis kainomis, skelbiamomis pagrindinėje tokio turto sandorių rinkoje.

Ilgalaikis nematerialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra. Pagal Mokumas II apskaičiuota ilgalaikio nematerialaus turto vertė laikoma lygia nuliui.

Pagal Mokumas II persidraudimo turtas (perdraudikų dalis techniniuose atidėjiniuose) apskaičiuojami kaip tiksliausias įvertis, atitinkantis tikėtinus būsimuosius pinigų srautus, atsižvelgiant į pinigų laiko vertę, taikant atitinkamą nerizikingų palūkanų normų kreivę.

Atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės. Atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną.

Finansinėse ataskaitose gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, atidėtasias įsigijimo sąnaudas sudaro komisinis atlyginimas už sudarytas draudimo sutartis, kurį Bendrovė pripažino šiuo ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais ir kuris bus pripažintas sąnaudomis ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, per kuriuos iš draudimo sutarčių bus išskaičiuoti su sutarties sudarymu susiję atskaitymai. Pagal Mokumas II apskaičiuotos įsigijimo sąnaudos, kurias sudaro komisinis atlyginimas, neatidedamos ir neamortizuojamos, o pripažįstamos sąnaudomis iš karto.

D.2. TECHNINIAI ATIDĖJINIAI

Bendrovės techniniai atidėjiniai lygūs tiksliausio įverčio ir rizikos maržos sumai. Tiksliausias įvertis ir rizikos marža apskaičiuojami atskirai.

Tiksliausias įvertis lygus tikėtinų būsimųjų pinigų srautų, tokių kaip įmokų (rizikos mokesčių), išmokų, žalos suregulavimo, įsigijimo, administracinių, investicijų valdymo išlaidų, investicinių pajamų, draudimo sutartimis suteikiamų garantijų ir pasirinkimo galimybių, dabartinei vertei. Pinigų srautų diskontavimui naudojama Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos nustatoma nerizikingų palūkanų normų struktūra pagal terminą.

Rizikos marža (toliau – RM) apskaičiuojama apksimuojant visą kiekvienų būsimų referencinės įmonės metų mokumo kapitalo reikalavimą², naudojant tiksliausio tų būsimų metų įverčio ir vertinimo dienos įverčio santykį. Apskaičiuojant

² Referencinės įmonės mokumo kapitalo reikalavimas - tinkamų pagrindinių nuosavų lėšų suma, kuri lygi mokumo kapitalo reikalavimui, būtinam draudimo įsipareigojimams įvykdyti per visą jų galiojimo laikotarpį, perleidžiant visą įsipareigojimų portfelį kitai draudimo įmonei, visas rizikas minimizuojant.

rizikos marža taikoma kapitalo sąnaudų norma lygi 6 proc. Rizikos marža draudimo rūšims paskirstoma atsižvelgiant į atitinkamos draudimo rūšies mokumo kapitalo reikalavimo dalį bendroje draudimo mokumo kapitalo reikalavimo sumoje.

Investicinio gyvybės draudimo sutartims tiksliausias įvertis ir rizikos marža skaičiuojami gyvybės ir sveikatos draudimo rizikoms, kaupiamosios dalies techninio atidėjinio vertė lygi finansinių priemonių, kurių rinkos vertę galima patikimai nustatyti ir kurios susijusios su techninių atidėjinių pinigų srautais, rinkos vertei, ir vertinama kaip visuma.

Bendrovės techninių atidėjinių apskaičiavimui naudojamos prielaidos:

- 1) Bendrovės būsimi valdymo veiksmai, kurie svarbūs vertinant techninius atidėjinius, yra susiję su:
 - a) draudimo sutarties draudimo apsaugos sustabdymu;
 - b) draudimo išmokų mokėjimu, nedraudžiamojo įvykio atveju;
 - c) draudiko pelno dalies paskirstymu.
- 2) Draudimo sutartyse numatytos pasirinkimo galimybės:
 - a) draudimo sutarties nutraukimas;
 - b) draudimo sutarties galiojimas be draudimo įmokų mokėjimo (toliau – draudimo sutartis be įmokų);
 - c) dalies draudėjo investicinio atidėjinio (sukaupto kapitalo) pasiėmimas (toliau – DIA dalis).
- 3) Apdraustųjų mirtingumo;
- 4) Sveikatos draudimo nuostolingumo;
- 5) Išlaidų;
- 6) Įvykių vėlavimo;
- 7) Perdraudikams tenkančios pasirašytų draudimo įmokų ar draudimo išmokų.

Bendrovės prielaidos, naudojamos techninių atidėjinių apskaičiavimui, grindžiamos Bendrovės draudimo įsipareigojimų portfelio struktūros, vystymosi pokyčiais, išorės veiksnių įtaka šiems pokyčiams, įmokų pakankamumo, mirtingumo, nuostolingumo, žalių vėlavimo, persidraudimo veiklos testų rezultatais. Visos prielaidos naudojamos nuosekliai, kiekvienai draudimo rūšiai atskirai.

Neapibrėžtumai, susiję su techninių atidėjinių suma, gali kilti dėl naudojamų optimistinių/pesimistinių prielaidų techninių atidėjinių vertinime.

Esminis techninių atidėjinių, apskaičiuotų pagal Mokumas II reikalavimus ir skirtų Finansinėms ataskaitoms sudaryti, skirtumas yra tas, kad pagal Mokumas II techniniai atidėjiniai lygūs tiksliausio įverčio ir rizikos maržos sumai ir pripažįstami neigiami techniniai atidėjiniai.

Techniniai atidėjiniai 2017 metų gruodžio 31 d. ir 2016 m. gruodžio 31 d yra pateikti **7 - 10 lentelėse**.

7 lentelė. Techniniai atidėjiniai, iš viso

Draudimo grupės	Techniniai atidėjiniai iš viso, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2017-12-31	2016-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	6.551.749,00	6.657.325,00	-105.576	-1,59%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	21.840.357,00	20.795.072,00	1.045.285	5,03%
Kitas gyvybės draudimas	107.672,00	38.941,00	68.731	176,50%
Sveikatos draudimas	-2.683.895,00	-3.023.631,00	339.736	11,24%
Iš viso gyvybės draudimas	25.815.883,00	24.467.707,00	1.348.176	5,51%

8 lentelė. Tiksliausias įvertis

Draudimo grupės	Tiksliausias įvertis, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2017-12-31	2016-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	6.056.121,00	6.173.570,00	-117.449	-1,90%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	1.401.875,00	1.361.472,00	40.403	2,97%
Kitas gyvybės draudimas	92.322,00	31.726,00	60.596	191,00%
Sveikatos draudimas	-4.313.962,00	-4.740.434,00	426.472	9,00%
Iš viso gyvybės draudimas	3.236.356,00	2.826.334,00	410.022	14,51%

9 lentelė. Rizikos marža

Draudimo grupės	Rizikos marža, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2017-12-31	2016-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	495.628,00	483.755,00	11.873	2,45%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	478.647,00	501.477,00	-22.830	-4,55%
Kitas gyvybės draudimas	15.350,00	7.215,00	8.135	112,75%
Sveikatos draudimas	1.630.067,00	1.716.803,00	-86.736	-5,05%
Iš viso gyvybės draudimas	2.619.692,00	2.709.250,00	-89.558	-3,31%

10 lentelė. Visuma

Draudimo grupės	Visuma, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2017-12-31	2016-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	0,00	0,00	0	0%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	19.959.835,00	18.932.123,00	1.027.712	5,43%
Kitas gyvybės draudimas	0,00	0,00	0	0%
Sveikatos draudimas	0,00	0,00	0	0%
Iš viso gyvybės draudimas	19.959.835,00	18.932.123,00	1.027.712	5,43%

Tiksliausias įvertis apskaičiuojamas neatimant sumų, atgautinų pagal perdraudimo sutartis. Atgautina pagal perdraudimo sutartį suma lygi tiksliausiajam įverčiui tikėtų būsimų mokėtinų perdraudikams ir atgautinų iš jų pinigų srautų dabartinei vertei. Atgautina pagal perdraudimo sutartį suma tikslinama atsižvelgiant į tikėtinus nuostolius dėl sandorio šalies įsipareigojimo nevykdymo (11 lentelė).

11 lentelė. Atgautinos iš perdraudikų sumos

Draudimo grupės	Atgautinos iš perdraudikų sumos, EUR		Pokytis, EUR	Santykinis pokytis, %
	2017-12-31	2016-12-31		
Gyvybės draudimas su dalyvavimu pelne	-29.769,00	-23.629,00	-6.140	-25,99%
Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	-45.890,00	-36.607,00	-9.283	-25,36%
Kitas gyvybės draudimas	59,00	-4,00	63	1575,00%
Sveikatos draudimas	-61.966,00	-62.598,00	632	1,01%
Iš viso gyvybės draudimas	-137.566,00	-122.838,00	-14.728	-11,99%

D.3. KITI ĮSIPAREIGOJIMAI

Kiti finansiniai įsipareigojimai tiek Finansinėse ataskaitose, tiek sudarytose pagal Mokumas II, vertinami tikrąja verte, atėmus sandorio sudarymo išlaidas, o vėlesniais laikotarpiais yra vertinami amortizuota savikaina, naudojant palūkanų normos metodą. Bendrovė nutraukia finansinių įsipareigojimų pripažinimą tada, ir tik tada, kai Bendrovės įsipareigojimai yra įvykdyti, atšaukti arba baigiasi jų galiojimo laikas.

D.4. ALTERNATYVŪS VERTINIMO METODAI

Bendrovėje nėra taikomi alternatyvūs vertinimo metodai.

E. KAPITALO VALDYMAS

E.1. NUOSAVOS LĖŠOS

Bendrovės tinkamos nuosavos lėšos yra nuolat stebimos. Bendrovė jas apskaičiuoja kas ketvirtį vertinant mokumo kapitalo reikalavimą bei kas metus SRMV metu. SRMV metu Bendrovė prognozuoja nuosavas lėšas 3 (trims) metams į priekį, atsižvelgiant į prognozuojamą turtą ir įsipareigojimus. Bendrovės nuosavas lėšas sudaro šie elementai (**12 lentelė**):

- apmokėtas paprastasis akcinis kapitalas,
- suderinimo rezervas, kuris mažinamas numatomų išmokėti dividendų ir kitomis paskirstomomis sumomis,
- grynoji atidėtųjų mokesčių turto vertė.

12 lentelė. Bendrovės nuosavos lėšos

2017.12.31				
Elemento pavadinimas	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
Apmokėtas akcinis kapitalas	4.057.576	-	-	4.057.576
Suderinimo rezervas	4.121.256	-	-	4.121.256
Atidėtųjų mokesčių turtas	-	-	4.497	4.497
Iš viso:	8.178.832	-	4.497	8.183.329
2016.12.31				
Elemento pavadinimas	1 lygis	2 lygis	3 lygis	Iš viso
Apmokėtas akcinis kapitalas	4.057.576	-	-	4.057.576
Suderinimo rezervas	3.174.465	-	-	3.174.465
Atidėtųjų mokesčių turtas	-	-	5.148	5.148
Iš viso:	7.232.041	-	5.148	7.237.189

Bendrovės tinkamos nuosavos lėšas, kurios tenkina mokumo kapitalo reikalavimus, 2017 m. gruodžio 31 d. sudarė 8.178.832 EUR ir yra priskiriamos 1 lygiui. Atitinkamai 2016 m. gruodžio 31 d. – 7.232.041 EUR. 2017 m. gruodžio 31 d. Bendrovė nuosavos lėšos nurodomos, atsižvelgiant į numatomus išmokėti 500.000 EUR dividendus.

Bendrovės tinkamos nuosavos lėšas 2017 m. gruodžio 31 d., kurios tenkina minimalius mokumo kapitalo reikalavimus sudaro 8.183.329 EUR ir yra priskiriamos: 1 lygiui – 8.178.832 EUR, ir 3 lygiui – 4.497 EUR, atitinkamai 2016 m. pabaigai: 7.232.041 EUR ir 5.148 EUR.

Bendrovės akcinį kapitalą valdo vienintelis akcininkas, AB Šiaulių bankas, visos akcijos yra pilnai apmokėtos. Akcininkas neplanuoja išleisti naujų akcijų per trumpą ar vidutinės trukmės laikotarpį.

Žemiau esančioje **13 lentelėje** pateikiami suderinimo rezervo skirtumai finansinėse ataskaitose ir pagal Mokumas II parengtose ataskaitose.

Atidėtasis pelno mokesčio turtas yra pripažįstamas būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus (toliau laikinuosius skirtumus) tarp turimo turto apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės ir pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtinai ateityje sumažins mokestinį pelną. Laikinius skirtumus ir jiems tenkantį atidėtą pelno mokesčio turtą Bendrovė apskaičiavo nuo abejotinių skolų ir su atostogų ir pensijų rezervu susijusių mokesčių.

13 lentelė. Suderinimo rezervai

Straipsniai	2017.12.31	2016.12.31
Akcinių nuosavybė, apskaičiuota finansinėse ataskaitose	8.141.255	7.875.095
Akcinis kapitalas	-4.057.576	-4.057.576
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	-4.497	-5.148
Suderinimo rezervas prieš perskaičiavimą pagal Mokumas II	4.079.182	3.812.371
Turto vertinimo skirtumai finansinėse ataskaitose ir Mokumas II	-873.713	-885.317
Techninių atidėjinių vertinimo skirtumai finansinėse ataskaitose ir Mokumas II	1.415.787	1.047.410
Numatomi išmokėti dividendai	-500.000	-800.000
Suderinimo rezervas Mokumas II ataskaitose	4.121.256	3.174.465

Nuosavų lėšų pokyčiai

Bendrovė per verslo planavimo laikotarpį prognozavo nuoseklų nuosavų lėšų didėjimą, t. y. nuoseklų turto ir įsipareigojimų didėjimą. Taip pat yra prognozuotas dividendų išmokėjimas kiekvienais prognozuotais metais. Atsižvelgiant į prognozuotą turtą bei įsipareigojimus Bendrovė atliko savo rizikos ir mokumo vertinimą bei nustatė nuosavų lėšų dydžius 3 (trims) ateinantiems metams.

E.2. MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMAS IR MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMAS

Bendrovės mokumo kapitalo reikalavimas, rizikų kapitalo reikalavimai, minimalus kapitalo reikalavimas bei Bendrovės mokumo koeficientas 2016 ir 2017 m. gruodžio 31 d. ir jų tikėtini dydžiai iki 2020 m. gruodžio 31 d. kiekvienų metų pabaigai yra pateikti 14 lentelėje.

14 lentelė. Kapitalo reikalavimai pagal rizikas: faktas 2016 – 2017 m. ir prognozės 2018 – 2020 m.

Rizika	Kapitalo reikalavimas 2016-12-31, faktas	Kapitalo reikalavimas 2017-12-31, faktas	Kapitalo reikalavimas 2018-12-31	Kapitalo reikalavimas 2019-12-31	Kapitalo reikalavimas 2020-12-31
Gyvybės draudimo rizika	1.990.459	1.815.647	1.920.247	1.964.203	2.014.669
Sveikatos rizika	3.137.893	2.996.993	3.240.976	3.458.238	3.745.869
Sandorio šalies įsipareigojimų nevykdymo rizika	138.260	155.469	93.996	115.924	55.767
Rinkos rizika	1.601.126	1.290.403	1.992.535	2.168.383	2.476.107
Diversifikavimas (-)	1.960.119	1.756.498	2.074.727	2.206.920	2.3446.026
Operacinė rizika	230.489	233.542	262.834	281.919	305.768
Mokumo kapitalo reikalavimas (ORSA kapitalas)	5.138.108	4.735.557	5.435.862	5.781.747	6.252.154
Dividendų dydis	800.000	500.000	400.000	1.000.000	1.900.000
Nuosavas kapitalas	7.223.470	8.183.329	8.306.046	9.230.442	9.412.393
Minimalus kapitalo reikalavimas	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000
Mokumo koeficientas	140,59%	172,81%	152,80%	159,65%	150,55%

Bendrovė mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti taiko Mokumas II standartinę formulę. Bendrovė netaiko visapusiško ir/ar dalinio vidaus modelio.

Minimaliam kapitalo reikalavimui apskaičiuoti naudojami dydžiai nurodyti 15 lentelėje.

15 lentelė. Dydžiai naudojami minimaliam kapitalo reikalavimui apskaičiuoti

Dydžiai	2017.12.31
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su gyvybės draudimo su teise dalytis pelną įsipareigojimų garantuojamomis išmokomis, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	5.942.599
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su gyvybės draudimo su teise dalytis pelną įsipareigojimų būsimomis savo nuožiūra planuojamomis išmokėti išmokomis, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	143.291
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su gyvybės draudimo, kurio išmokos susietos su indeksu ir investiciniais vienetais, įsipareigojimais, kurie susiję su tokiais draudimo įsipareigojimais, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	21.407.600
Techniniai atidėjiniai, be rizikos maržos, susiję su visais kitais gyvybės draudimo įsipareigojimais, atėmus sumas, atgautinas pagal perdraudimo sutartis, kai žemiausia riba lygi nuliui	-4.159.733
Visas rizikos kapitalas, kuris yra sutarčių rizikos kapitalo suma.	74.643.892

E.3. NUOSAVYBĖS VERTYBINIŲ POPIERIŲ RIZIKOS SUBMODULIO, PAGRĮSTO ĮSIPAREIGOJIMŲ TRUKME, TAIKYMAS APSKAIČIUOJANT MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMĄ

Netaikytina, nes Bendrovė nevykdo Mokumas II direktyvos 304 straipsnyje nurodytų profesinių pensijų skyrimo veiklos ir išstarnauto laiko išmokų, mokamų sulaukus arba tikintis sulaukti pensinio amžiaus, mokėjimo veiklos.

E4. STANDARTINĖS FORMULĖS IR BET KOKIŲ TAIKOMŲ VIDAUS MODELIŲ SKIRTUMAI

Netaikytina. Bendrovė mokumo kapitalo reikalavimui apskaičiuoti taiko Mokumas II standartinę formulę. Bendrovė netaiko visapusiško ir/ar dalinio vidaus modelio.

E.5. MINIMALAUS KAPITALO REIKALAVIMO NESILAIKYMAS IR MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMO NESILAIKYMAS

Bendrovė nuo Mokumas II įsigaliojimo dienos tenkina minimalaus bei mokumo kapitalo reikalavimus. Bendrovė per verslo planavimo laikotarpį nemato rizikų, kad gali būti nesilaikoma Bendrovės minimalaus kapitalo reikalavimo ar mokumo kapitalo reikalavimo.